

REDACTIA

No. 1, Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL

Întru Austro-Ungaria:
 pe 1 an fl. 10; pe 1/2
 an fl. 5; pe 1/4 de an
 fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

Întru România și străinătate:
 pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1/2 și garmond: prima dată
 7 cr.; a doua oară 6 cr.;
 a treia oară 4 cr. și timbru
 de 30 cr. de fiecare publi-
 cațiune.

Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sânt a se plăti
 înainte.

Scrisori nefrancate nu se
 primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Cătră M. Sa Monarchul.

În ziua de 26 Noiembrie întreagă opoziția maghiară, va să zică cele trei partide care reprezintă aproape numai cercuri electorale maghiare, și încă pe cele mai neaoșe, au prezentat în Dietă Memorand către M. Sa Monarchul.

Proiectul e reductat de Hodössy Imre, cel mai celebru jurisconsult maghiar, în colaborare cu contele Apponyi și Honnászky, aște două autorități politice în viața publică a Ungariei.

Proiectul acesta este cea mai strălucită satisfacțiune ce i-se dă politicii memorandiste a Românilor.

Tonul și tendența proiectului este același cu al Memorandului Românilor prezentat în 1892 la Viena.

Oare ce constata atunci comitetul național român?

Constata că în Ungaria constituțiunea de fapt este suspendată.

Și ce cereau Românii?

Ca M. Sa să se îndure a interveni pentru sanarea răului.

Nu mai așteptăm nici un bine de la guvern, — zicea Memorandul Românilor.

Intervenția Coroanei se impunea deci — după a Românilor părere.

Toți Ungurii s'au solidarizat însă atunci pentru a osândi acțiunea memorandistă pornită — ziceau ei —

pentru a compromite regimul constituțional maghiar, deci și statul maghiar, atunci — ca și acum — condus numai de un singur element din cele multe cari îl compun.

Și ca să dea o și mai pregnantă expresie acestei păreri a lor, guvernul a intentat proces și a osândit la ani de robie pe autorii Memorandului, car' opoziția maghiară întreaga a aplaudat la această energică acțiune inițiată de ministrul Szilágyi.

Abea s'au împlinit însă 6 ani și încă, Ungurii ei înșiși dau cea mai strălucită dovadă despre dreptatea și adevărul care-i călăuzea pe Români în acțiunea lor memorandistă. Așa, că chiar dacă prin prea înalta grație Monarchul n'ar fi dat și el un neîndoios semn că nu se solidarizează cu actele de prigonire ale guvernului Wekerle-Szilágyi, azi, în urma mărturisirii celor mai neaoși Unguri politica noastră este pe deplin răsunată de calomniile și de felul de meschinării îndreptate în contra-i.

Desigur însă, că și Memorandul ungaric va avea soarta celui românesc: respins fiind de Dietă, el nu va ajunge în mâinile Majestății Sale Monarchului.

Lumea întreagă va lua însă știre despre el și cine ar îndrăzni să tăgăduiască efectele ce negreșit va produce?

Vom da mâne în întregime acest Memorandum și vom continua să-l comentăm așa cum noi îl înțelegem.

Desmintire. Acum vr'o săptămână toate ziarele din Austro-Ungaria, ba și multe din străinătate au reprodus după „Zastava“ informația, că cercurile normative ale monarhiei pregătesc pentru ziua de 2 Decembrie proclamarea încorporării și anexării provinciilor ocupate Bosnia-Ertegovina, la Austro-Ungaria. Noi n'am reprodus știrea „Zastavei“, fiindcă ni-se părea neîntemeiată, cu toate că era garnisită cu multe amănunte la aparență foarte verosimile.

Correspondentul din Saraiievo al lui „Nar. Listy“ de la 25 c. amintind de această știre, zice:

„Pot să vă asigur, că toate știrile de această natură sunt cu desăvârșire neadevărate și că în această privință puteți acorda pe deplin crezământ oficioșilor din Viena, cari le-au desmintit. Despre anexare nu mai vorbește nici dl Kállay, nici vr'o persoană dintre cele-ce îl încungiuță mai strâns, adică fruntașii propaganței catolice.“

Numărul penultim al lui „Branik“ încă publică o asemenea informație dintr'un isvor, zice, pe deplin demn de încredere, dar' discutându-o chiar la locul prim declară că nu crede să se întemple cele prezise.

Steag săsesc. Anunțaserăm și noi la timpul său, că protofiscalul orașului Bistrița, Dr. Carol Lang, la o serbare națională a Sașilor, arborase pe casa sa numai steag roșu-vânt. Fișpanul grof Bethlen orânduise contra lui cercetare disciplinară, pe care acum a întărit-o și ministrul de interne Perezel ba l'a și suspendat din postul său pe harnicul naționalist săsesc.

Puncte de orientare

pentru
 congresul național bisericesc.
 VIII.

În anul 1891 s'a creat legea „kisdodov“-urilor pentru maghiarisarea copiilor de la 3—6 ani. Metropolitul Miron n'a desvoltat nici o acțiune mai serioasă, nici un fel de opozițiune mai energică pentru a împede creația și sancționarea acestei legi maghiarisătoare.

De formă el a combătut proiectul de lege în casa magnaților, dar' în decursul vorbirii sale făcuse o declarațiune prin care în fond admitea că îndreptățită propagarea limbei maghiare între „marginile naturale și juste“. Metropolitul zicea:

„Așa cred, că nimeni nu va trage la îndoială, că scopul principal al proiectului de lege este propagarea limbei maghiare, în contra căreia, dacă ea nu se mână peste marginile naturale și juste, nu se poate face excepțiune, și din punctul de vedere al statului nici nu este permis să se facă.“

„Eu, pe teritoriul patriei acesteia pretind, de la fiecare fiu al ei de naționalitate nemaghiară, care aparține clasei mai culte ca să aibă cunoștința perfectă a limbei maghiare în vorbire și scriere, sau de nu o are, să o învețe.“

„Ba eu nu mă instrăinez nici de cătră aceea, ca și particularilor din clasele inferioare, mai bine situați, în special celor de sexul bărbătesc, să se dea pe cât e po-

sibil cea mai bună și cea mai multă ocaziune, de a învăța limba maghiară.“

Un Ungur chiar nu s'ar fi putut rosti mai favorabil pentru „ideia de stat maghiar“ și maghiarisarea naționalităților, decât Metropolitul Miron în discursul acesta, prin care zice că-și împlinește datorința de „a scuti caracterul național al credincioșilor bisericii sale“. Ce scutire! Congresul național bisericesc s'a văzut pus în fața unui fapt împlinit de cele mai grave consecințe pentru creșterea generațiunilor tinere ale neamului românesc.

Nici odată însă politica maghiară n'a fost susținută de Metropolitul Miron cu atâta desconsiderare și pagubă a intereselor naționale bisericești ca în chestia legilor politice-bisericești.

Atunci, când păstorii ambelor biserică din patrie, biserica catolică și cea gr. orientală, erau toți uniți întru a combate și a respinge proiectul de legi politice-bisericești ale guvernului, singur Metropolitul Miron dintre prelați și-a dat concursul sprigind politica guvernului maghiar în contra bisericii sale!

La anul 1894 în urma crizei ministeriale, Majestatea Sa Impăratul Francisc Iosif I înainte de a încredința lui Bánffy formarea cabinetului, ținu o anchetă la care a fost invitat și Metropolitul Miron. Monarchul doria să știe care este sentimentul public al popoarelor Sale, și în deosebi al Românilor, în noua situațiune ce li-se crează prin legile politice-bisericești.

Declarațiunile Metropolitului Miron Romanul făcute cu această ocaziune au transpirat în public din sorgința semioficioasă a lui „Budapesti Tudositó“ care seria următoarele:

„Metropolitul gr. or. (român) după cum știm, e de părere, că legea despre dreptul matrimonial se va putea pune în practică — mai ales în ceea-ce privește contractarea căsătoriilor — fără nici o greutate, și că de pildă chiar căsătoria preoților gr. or. se poate face fără jignirea dreptului canonic ortodox, înaintea autorităților civile.“

Scriitorul acestor rânduri primise în afacere niște informațiuni foarte importante de la repositatul profesor Alexandru Roman, care m'a asigurat că i-le comunicase din isvor autentic o persoană chiar din giurul Majestății Sale. Ele au fost publicate în „Tribuna“, fără a face provocare la Alex. Roman, din respect pentru poziția lui.

Eată ce scenă s'a petrecut, după acele informațiuni, în audiența particulară a Metropolitului.

„Întrebat, dacă legile religioare nu vor întâmpina greutăți în aplicarea lor, Metropolitul a răspuns că nu.“

— „Dar' preoții?“ — întrebă Majestatea Sa.

— „Vor perde din stolă.“

— „Nu de stolă întreb“, — a reflectat Monarchul.

— „Atunci vor merge și ei la cununia civilă, a zis Metropolitul.“

„Incidentul acesta îl făcuse perplex pe

I. P. S. Metropolitul, și pentru a se libera de prea neplăcutul sentiment, de a fi dat „ca Metropolit un astfel de răspuns, a cerut Majestății Sale permisiunea să-i prezentese un memorand. M. Sa i-a și dat permisiunea cerută. Dar' nu am putut afla dacă memorandul a fost ori nu a fost înaintat Majestății Sale.

Astăzi însă se știe, că Metropolitul Miron nu a prezentat Monarchului nici un fel de memorial în chestia legilor bisericești; din potrivă a făcut guvernului francmason cele mai slugarnice concesiuni.

În adevăr proiectul de lege despre libertatea de a aparține ori-cărei religii uni sau și a nu avea de loc religioare, a trecut cu majoritate de un singur vot, al Metropolitului Miron, în Casa Magnaților.

„Acesta este votul lui Miron! a strigat opoziția cătră Episcopii naționalităților“, — după cum scria „Budapesti Hirlap“. Ear o altă gazetă ungarică, „Nemzeti Ujság“, constată cu mare surprindere că „un prelat votează pentru proiect.“

Metropolitul Miron reneagă doctrina bisericii sale, și despărțit de corpul episcopal catolic și ortodox, votează ca un liber cugetător „din convingere“ după cum singur a declarat corespondentului „Dreptății“ din Timișoara, o lege interconfesională și tăgăduitoare de Dumnezeu!

Și el, căruia, după sfintele canoane, nu i-ar fi fost permis să mai stee nici un ceas pe scaunul metropolitan, a rămas nebântuit!

Congresul național bisericesc, care s'a întrunit la 7/19 Maiu 1895, după votarea legilor păgânești, n'a avut nici un cuvânt reprobat pentru Metropolitul apostat. Dinsul pășeste în fața congresului în chip amenințător și denunciant, vorbind reprezentanței celei mai înalte bisericești, cum un dascăl vorbește cătră copiii din școală.

Eată cum se rosteste Metropolitul Miron în „cuvântul presidial“ de la deschiderea congresului:

„... Trebuie să vă rog din capul locului, ca în consultările congresuale, în cari vom intra cu ajutorul lui Dumnezeu încă astăzi, să evităm chiar și umbra unei ingerențe în afaceri strins politice, să ne mărginim la agendele indicate în statutul nostru organic, ca nu cumva, în fața curentelor pentru noi nefavorabile, prin vre-o digresiune să dăm ansă la suspiciuni, ca și cum noi am voi să folosim biserica de un teren pentru acțiuni politice De aceea ni-se impune și mai tare datorința de a ne feri, ca să nu provocăm noi înșine vre-un pericol pentru instituțiunile bisericești.“

Și oameni maturi și inteligenți, ca domnii Mocsonyi, Babeș, Bredicianu, Trăilă și alții, au trebuit să asculte și să primească ca niște minori lecțiunea de bună purtare ce o da Metropolitul întregului congres. Nu numai atât, dar am văzut, cu durere, cum sub presiunea amenințărilor Metropolitului Miron, „ca să nu provocăm vre-un pericol pentru instituțiunile bisericești“, congresul național se face însuși executorul legilor contrare bisericii și creștinismului, legi cari nu pot fi obiectul legislațiunii bisericești și nu au loc în corpul legilor bisericești, ci cel mult, pre-

Bibliografie.

Gramatica română pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad, 1898. Editura autorului. Prețul: 60 cr. v. a. Se poate căpeta și la administrația „Tribuna Poporului“.

— Calendarul Bisericii de Răsărit în stil vechiu și nou, cu noi reguli de calcul aplicabile la calendarul bisericii de apus de P. Donici, inginer, fost ministru al lucrărilor publice. Cartea a apărut în Craiova la tipografia națională Ralian și Ignat Samitea.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numerale apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc istoric. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor“, Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice“, Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântece Bănățene“, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand.

— Tocmai acum a apărut „Gramatica limbii eline“, după Curtius - Hartel, de Paul Budiu, prof. gimn. Acesta este al doilea op din editura fundului „Coresi“ din Brașov. Manualul acesta de școală este aprobat de ministerul reg. ung. de culte și instrucțiune publică și e merit să umplă un gol în literatură noastră didactică. Prețul: 2 fl. 60 cr.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie

A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1844 până la încheierea Tractatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tractatul de Paris.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septembrie, până la 21 Decembrie 1858

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 10 Septembrie până la 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

Bibliografie. Gramatica română pentru școlile primare. de profesorul Ioan Petran Partea I. Proposițiunea simplă curată. Cartea a apărut în editura autorului în Arad. Prețul unui exemplar 15 cr. v. a.

Bibliografie: a apărut și se află de vânzare la administrația „Tribuna Poporului“ și la autor „Vieritul“ de Petru Vancu învățător în Măderat p. u. Pancota, cu prețul 60 cr. O carte foarte instructivă pentru economii ce se ocupă cu vieritul, pe care o recomandăm cu plăcere.

1898. v. 93/2 sz

246 1-1

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. tszék mint váltó bíróság 5782/98 számú végzése által „Victoria“ takarékpénztár és hitelintézet végrehajtójává Surtea Zsurka és társai ellen 131 frt tőke erejéig elrendelt kötelező végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 406 frtra becsült felüléptmények, gazdasági eszközök, szilva, ezefre és házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínen vagyis Pleskuczán, Surtea Zsurka Bodea Nicolae és Stan Nicolae lakásán leendő eszközzésére 1898-ik év November hó 29-ik napjának délután fél 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezenne oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagyhalomgy 1898-ik évi November hó 16 napján.

Gálfy.

kir. bírósági kiküldött.

Valabil dela 1 Octomvrie 1898.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1898.

Table with multiple columns showing train fares (Mersul Trenurilor) between various stations like Arad, Cluj, Seghedin, Brad, Timisoara, etc. Columns include station names, dimensions (dim.), and fares (a. m., s. m., scara).